

V C
4887

St. 4

Vc
4887

*Ad Illustrissimum Principem,
ac Dominum,*

DN. JOHANNEM GEORGIUM,

Ejus Nominis II.

Ducem Saxon. Jul. Cliv. & Mont.

&c.

*Dominum suum Clemen-
tissimum,*

EPISTOLA

Gottfried Sincelthausens

J. U. C.

Super finalem Maji: Ejusdem

Celsitud. Natalem.

Character BERGIANO,

∞ MD C III.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

AB eo tempore, Illustrissime Princeps,
quo Athenis Patriis huc deveni, omnem
fanè movi lapidem, ne quid omitteretur eò-
rum, quibus Tuæ Celsitudini à subjectissimo
cultu, quem Tibi Tuorum minimus debeo, fa-
tisfieret. Animadvertēbam enim, quic-
quid Symboli Pietatis & observantiæ nostræ
in Te à nobis proficisceretur, hoc omne qua-
si cūm fœnore in nosmet illicò retundatu-
rum esse. Ac ne quid in hoc opere in or-
dinis decentiam committerem, à Serenissi-
mo Parente Tuo auspiciatus sum, felicissimo
Ejusdem Natalium recurſu abundè fatis ma-
teriam mihi subministrante. Ingenuè edi-
cam, quod res est.

Laudatissimi Majores nostri, pensita-
bam mecum, quosdam Dierum, quibus for-
tunam Novercantem fuerant experti, ceu in-
felices, atros funestosq; abominati sunt;
aliosq; si quid rei lætioris Iis accidisset, velut
auspicatos, albos & candidos curioso delectu
observarunt. Judæi Diem Augusti Deci-

A 2

mum

Sabel. l. 6. c. 12

Gell. l. 5. c. 17.

Cælig l. 14. c. 9.

mum lugubrem & feralem dixere, quod hoc ipso elegantissima Salomonæi Templi structura flammis exusta, in damnatos & fuliginosos cineres confedisset.

*Alex. ab Alex.
l. 4. c. 20.*

Idus Martias, Julio Cæsari exitiales, Parricidium nominarunt Romani:

Esth. c. 11. v. 11.

Quibus & omnes isti dies, postridiè Calendas, Nonas & Idus cujuscunq; Mensis, neq; præliares, nec Comitiales esse poterant, quod his ipsis magnis sæpè Cladibus devicti succubuissent.

2. Macc. c. 15.

Judæi, sublata universi sui Generis excidii decretoriâ sententiâ, pro libertate pugnantes, Diem, cæsis suis hostibus emortualem, in solenne festum translulerunt.

Dux eorum Judas, Triginta quinque millibus fuis, obtruncato Nicanore: & Persæ, devictis Magis triumphantes, pugnae suæ & Victoriæ Diem feriandum quotannis decreverunt.

Eundem quoq; Rex Cyrus, quo Scytharum & Sacarum magnanimus Victor extiterat, tanto cultu æstimavit, ut Regias inter epulas Sacum appellâret. Xerxes inauguralem Imperii sui lucem, quo Rex

dictus

dictus fuerat, singulis annis veneratus est,
templumque ingressus, regali aptato diadema-
te, pinguiore victimas in sacrificium Altari
obtulit, suisque Satrapis canam instruxit lautis-
simam.

Alex ab Alex.

l. 4. c. 20.

Romæ, Idibus Augusti, Servi &
Mancipia ferias agitabant, in Servii Tullii ho-
norem, hanc ipsam Luce ex ancillam nati, & post
ex ignobili hoc ortu ad Regni fastigium elati.
Eodem die caput famellis lavare felix & fau-
stum putabatur: Donaque miscebant invi-
cem Romani, suas ostentabant opulentias,
servique suis cum Dominis æquali jure collude-
bant. Quin & apud eosdem, attestanti-
bus Spartiano & Lampridio, Dies & Ludi erant
Natalitii, in Clarissimorum Virorum Natali-
bus habiti.

Cum verò ista prudentissimæ olim
probata fuerant Vetustati; & Nobis utique (ita
constituebam mecum:) vestigia Eorum lice-
bit premere, Diesque cæteris feligere religiosio-
res, ex quibus & non vulgaris gaudii, & certi
Ominis quid Nobis obvenisse comperti su-

A 3

mus

mus. Ac fanè si quis omninò dies nostro
hoc seculi ævo Literariæ Reipublicæ, Totiq̃
Saxonix bono contigisse judicandus, quem
singularis & anniversaria Pietas devotusq̃ de-
ceat cultus, Natalis utiq̃ erit Serenissimi Po-
tentissimiq̃ nostri Principis ac Domini, DO-
MINI JOHANNIS GEORGII, SAXONIAE, Ju-
LIAE, CLIVIAE & MONTIUM DUCIS, SACRI
ROM. IMPERII ARCHIMARESCHALLI, SAXO-
NIS SEPTENVIRALIS, CAESARAE MAIE-
STATIS ENSIFERI, &c. DOMINI NOSTRI
CLEMENTISSIMI, cui quinta Martii mensis
Lux sacra est, quæ si solenni applausu devo-
toq̃ voto excipiatur, ecquisnam vitio vertet,
aut opprobrium dicat nobis?

Conceperam tunc, ultrò fateor, li-
neolarum aliquid, non ut vanissimo ostenta-
tionis ausu inconsulto calore in publicum
profilirem, vel exquisitioris cujusdam Latini-
tatis studium exhiberem; sed ut domi sche-
diis meis delitesceret illud, sicq̃ restrictam se-
quioris censuræ sciolorum notam fugeret.

Cumq̃

Cumq̄ post à nullo quopiam nec literarii nec
alterius Ordinis Senatu votivas unquam accla-
mationes Serenissimo nostro delatas esse cer-
tò compereram, in hanc demùm animi sen-
tentiam, Eorum suasu qui hortari & jubere
possunt, prolapsus sum, cultum istum, toties
desideratum, publico exemplo ad Academiam
transferre, istasq̄ lucubratiunculas, conde-
centi licet destitutas lepore, Augustissimo Po-
tentissimi nostri Saxonis Natali sacratas,
Cathedræ sistere.

Anniversaria quidem Illustrissimo-
rum Ducum Electorumq̄, Divi Augusti,
Mauritii, Christiani Primi & Secundi, sæpius in
Lyceis nostris reculta est & adhuc recolitur
memoria: Conductâ tamen devotione, cum
mercenarius hic Orator vile lucellum floreno-
rum quorundam ex locariâ suâ operâ sibi
spondeat: Ipsius verò Serenissimi Electoris
nostri ortus & Natales, Heroïnæ itidem vir-
tutes, & divino hætenus auspicio firmæ ad-
huc valetudinis incrementum cum nullum
fala-

salariatum habeat Rhetorem, nullius etiam
nec decentem applausum, nec decantatum
encomium, nec singulare votum quoque, hoc
Academiae statu unquam expertum est. Ita
fanè religio nostra in lucrum transiit.

Eapropter in illud me accinxi nego-
tium, non ex vanissimæ gloriolæ, vel turpis
mercedis aucupio; Sed debito subjectissi-
mæ Observantiæ & Pietatis studio: aut, si qui
fructus omninò sperandi sunt, ob solam ejus
Clementiæ, quam quisque obstrictissimus vasa-
lus honestè exambire debet, demerendam
gratiam.

Nunc verò, Celsissime Dux, ab Eo-
dem, ceu Genitore, ad Te delabor Filium,
eodem planè modo & ratione. Scilicet quo
voto perpaucis retroactis mensibus ocula-
tissimum Parentem Tuum excepi; eodem
& Te hac Natali luce Tuâ exceptum deside-
ro. Sufficeret fanè in Tuam laudem illa
scriptio, nuperiùs à me profecta, si mutato fal-
tem nominis Schemate in Te transfiret istius

voti

voti Summa & Oratio. Permite verò mihi
quædam hic copiosius dicenti.

Sed rem magnam affectas, ajunt, &
campum ingrederis, quem vix pervolet Ter-
tullianus Pegasus. Omnia consentio &

cedo. Sed quis nescit rerum etiam maxi-
marum Compendia. Reperit & orbis su-

am epitomen Roma. Carolo Impera-

tori annulus fuit, in quo præter indicem, li-
bramenta, rotulas, etiam campanula: & hic
digito, ut cæteri, insertus est. Homericam

iliadem nux unica conclusit. Neq; me in-

ter hos artifices numero: hoc solum ajo,
multa dici posse compendio: & quas dotes
includere angustia huic verborum non au-
deo, iis venerationem reservo & silentium.

Titus Flavius Imperator, Tranquillo
teste, Cognomine Paterno dictus est A-

MOR & DELICIUM GENTISHUMANAE. Tan-
tum illi ad promerendam omnium volunta-
tem vel ingenii, vel artis vel fortunæ superfu-
it. Idem hoc nominis HUMANAE GENTIS

B

DELI-

*Suetonius in
Tito flaxio c.
1. mihi p. 442.*

*Surig in Com-
ment. Rerum
per orbem ge-
star. ad ann.
secular. 1500.
d em 24. Febr.
qui Carolo V.
natis.*

DELICIAS Carolo V. Imp. laudatissimo,
dixit Germania. Ex assè utiq; hoc ipsum
Tibi convenit, perfectissime Principum, ut
non immeritò SAXONIAE GENTIS DELITIAE
dicaris. Etenim quo clementiæ, & huma-
nitatis genere Eam Tibi Tu devinctam habe-
as, non memoro. Te ipsum insuper suprâ
quotidiana Naturæ miracula ex Parente Tuo
Sexagenario (cui augustissimus Septem-Viro-
rum Senatus Senioris Titulum hoc ævo non
invidet) nobis exhibes, nec iniquè menstrua
fenescentis Lunæ dispendia, tot annis reparata,
(diverso tamen exemplo) refers. Quot-
diebus dies moritur, & tenebris sepelitur? no-
ctu amissa Lux lugetur, ubi alta rerum quies.
Rursus verò cum suo cultu, cum suâ dote,
cum sole suo eadem & integra orbi universo
reviviscit. Tu, gratiosissime Domine, hos
omnes vincis soles, & vel ante Genitoris Tui
fata (præfiscini dico!) Te ostendis talem, qua-
lem se non minori lumine altera dies post pri-
orem occiduum: qualem post lucis jactu-
ram

ram nocturna Coeli lampas. De Coelo ter-
ra disciplinam accipit, discit arbores exactâ
hyemis inclementiâ suis revestire foliis, floribus
colorem & odorem reddere, herbis viridem
virtutem restituere, exhibere eadem, quæ
mortua sunt semina: nec prius exhibere,
quàm mortua. Tu, Germane Heros,
hunc ipsum Humum novo incremento ante-
cellis. Paternarum Virtutum es æmulus,
& hoc, quod virium in Parente ex senio suo
(quod ad Nestoreos dies protrahat Divinum
Numen!) decedere putatur, omne in Te Na-
tivâ virtute repullulat. Phœnix redivivus
post sua funera nascitur, vitamq; integram
â seipso renatus, ex adustis lucratur cineribus.
Odorum comportat fomitem, è quo tenu-
em acervum molitur, qui nidus sit & Tumu-
lus, bustum & domicilium, in quod â Sole
flammam devocat alarum concussu. Mox
Sabæis ramis illapsus ignis plumas populatur,
& avem post exitium victurum consumit.
Protinus è cinerum massâ vermis, inde ovum,

hinc alter aut idem Phoenix prodit, sibimet
parens & suboles. Verum fanè, si divinas
Dotes Tuas cum avitis confero; verum utiq;
hujus alitis specimen, & alter aut idem Phœ-
nix audis, Princeps; vel ante bustum Pater-
num, quo ab eo dispar es. Expressissimam
& perfectam hinc Sui imaginem Saxo
Parens Tuus in Te tantoq; sperato Successore
lætus speculatur, hoc ipso carior Posteritati
futurus, quòd prospexerat, ne desideraretur.
Etenim gnaviter juxtà atq; feliciter iis artibus
erudiri Hic Te curavit à Tuis fasciis, quibus
ingenia ad magnæ fortunæ cultum excitan-
tur; ut de Servio Rege, Livius.

Istorum Trium purpuratorum viro-
rum, quos ex Arabiâ felice, non defertâ illâ,
quæ cultores ignorat, ad recessus nati JESULI
Cunas iter instituisse veritas historiæ nos edo-
cet, Sine, Bone Dux, in aliquibus premam
vestigia.

Mirata est natura Virginis Prolem,
& nuspiam visam in aëre stellam Natalitiam.

Elusa

Elusa tunc fuit sanè Astronomorum ars
omnis, quæ etsi numeratas sibi tot Coeli stellas
jactitet, istarum motus designet, ortum obi-
tumq; commonstret: ad hoc tamen uni-
cum Astrum infacunda & rudis prorsus
obmutuit. Novum illud, quod in Te,
Magne Princeps, miramur, Tuusmet est Ge-
nius: & nova illa cunas Tuas illustrans Stel-
la, Tua ipsamet Virtus est, Tua Pietas, Cle-
mentia Tua. Hanc peregrinus ego adve-
na spectro, veneror, insequor. Nec enim
stella ista inani solum fulgore splendescens est,
sed & suos radios subditorum Tuorum pecto-
ribus insinuans. Et ut occulta ista Cœlesti
fideris vis suis sedibus tantos Dynastas excivit,
per institutum iter rexit, & ad JESULI cuna-
bula perduxit: perduxit tantum? imò per-
movit quoq; ut ingrederentur, procum-
berent, adorarent: Parili sanè ratione Natali-
tia hæc Tua stella, præcellentium Tuarum Do-
tium ac Heroicarum Virtutum fulgur, non
me perstringit solum, sed & totum in id im-

B 3

pellit,

pellit, movet, stimulat, ut justo censu admirer eas, in admiratione stupeam, in stupore venerer. Quare quamprimum Astrum illud felicissimum affulsit, & mihi utiq; gratiosum illuxisse protinus exclamavi. Quid ergo sequi vetat, & cum Toparchis istis ad adorationis cultum properare ocyus, muneracq; nostra, paupercula licet, ex abditâ devoti sinus abyssu depromere?

Tres isti Satrapæ suæ Regionis divitias, Aurum, fulva montium viscera, & fragrantæ Arabicarum Arborum lacrymas & concretum liquorem, cum Thure Myrrham, CHRISTO Regi in munus obtulerunt. His quasi Symbolis apertè professi, se suamq; terram, suaq; omnia in ejus fide & potestate futura, quem tali dono cultuq; tam supplice fuerunt venerati.

AURUM planè regium donum est, seu dantem hinc spectes, seu accipientem. Sacram vel profanam historiam lustrem, hoc munus plerumq; donant, aut hoc donantur Principes,

pes, Reges, Imperatores. Cogita, fodes
auri illam ponderosissimam molem, provi-
dentissimâ Davidis munificentia in Hieroso-
limitani templi extructionem dedicatam,
centum & octo millia talenta æquantem.
Salomonis ævo Palestinæ Tributa superarunt
viginti sex milliones auri, ut vectigalia, ut do-
nativa, ut didrachma in singula capita filean-
tur. Attabalipa, novi orbis Rex, Carolo
Cæsari pro libertate septuaginta milliones auri
spondisse fertur, nec tamen, malo suo fa-
cto, libertatem obtinuisse. Augustus suo
Capitolino Jovi sedecim millia pondo auri
addidit præter gemmas infiniti pretii. Non
obibo statuas aureas, quæ Romæ in Capito-
lio, Theatris, Foro, Templis, Palatiis penè po-
pulum constituebant. Nobis tale ac tan-
tum non est, Princeps Christiane: hierogly-
phicum tamen suppeditabimus Tibi. Au-
rum nostrum Amor est, & Fides. Hanc
Tibi offerimus, quam quisq; obstrictissimus
Vasallus suo debet Domino. Nec aliud
sanè

sanè quicquàm est, quod subditorum mentes
magis suis devinciat Principibus, ac illud i-
psum. Hoc Tibi extrà ullam rubiginem aut
æruginem (quam nec aurum fert:) devove-
mus. Ita & Te, nostrâ hâc virtute, futu-
rum nobis pollicemur.

Alterum nunc gremium munusculorum
nostrorum exsinuandum est. Fert illud se-
cum THURA. Thure potissimùm Deos olim
cultos, nec rara eo olim sacrificia arfisse histo-
riis edocemur. Et quamvis Thus urendis e-
tiam defunctis adhibitum, ne sine luxu mors
iret, (Neronis exemplo, quem novissimo
Poppææ suæ die plus Thuris cremasse ajunt,
quàm ferat annuo foetu Arabia universa:)
nihilò minùs Thura divini cultus certissima
fuisse indicia illa tot Martyrum Testantur
agmina, ideò trucidata, quòd statuis Thus a-
dolere recusârint. Hoc & Tibi ergò, Saxo-
num Jupiter! cremamus. At illud Eruditi-
oni & Sapientiæ rectè confero. Felix hic fo-
lius Arabiæ partus est, in altis & inaccessis
mon-

montium culminibus altè nascitur. Quid
verò magis arduum, quam solida doctrina?
Non illa humi serpit, non in imis otii pratis
aditur: in alto habitat, spectat sublimia.
Nisi & nos è sudoribus nostris Patriæ Patriæq;
Patri (qui Tu olim futurus es:) suam partem,
eamq; optimam adsignemus, malè utiq; infru-
ctuosum cedit studium. Cum Principe
communicandi sunt Thesauri literarii. In
hunc finem discendum, ut non nobis solum
inde fama, sed DEO gloria, & Principi Consi-
lium: & ex hoc Reipublicæ commodum acce-
dat. Hoc sine neglecto, quisquis scienti-
as sibi colligit, in pestem & perniciem suam
fatigatur. Principi ingenium nostrum fa-
crandum, priusquam aliis vendatur. At
si per Thura, ad sacri Codicis censuram, arden-
tes preces intellectas velis, Pientissime Dux:
En & Tibi complicatis manibus nostras, quas
calidissimis gemitibus, pro salute Tuâ fundere
parati sumus.

Quin & MYRRHAM Tibi dicamus.
Myrrha succus est amarissimus. Illarum
C vicem

vicem lacrymæ sustinent nostræ, quas calamitosus seculi genius crudo dolore exprimit nobis. Suam hæc medelam à Te unice postulabunt olim. Oportunum nunc esset, longum exantlatorum malorum contexere seriem, & exaggeratâ oratione publicas clades, & privata detrimenta percensere: At verò nec & Te hæc nostra fugit miseria, qui & multoties sinisterrimo huic fato dolente mente ingemiscens visus nobis es. Non ineptè, si benè conjicio, monitorium illud Tuæ Celsitud: Symbolum quadrat huc: SURSUM & DEORSUM! SURSUM, Dum DEUM, in ejusdemq; cælestem fedem intentos habes oculos; DEORSUM: dum, qui juxta Serenissimum Parentem Tuum salutis publicæ depositarius es, in hanc ipsam fixa Tibi mens est, hancq; consilio Tuò adjuvare laboras. Quicquid sit, nihil tam afflictum, corruptum, prostratumve erit, quod non olim, unice in Te defixum, velut recepto Spiritu eriget sese, inq; novum & meliorem habitum festinabit adsurgere. Restat enim, ut illud deinceps abs Te expectare audeamus, in quo

in quo multorum anxia spes & conatus jam
tūm succubuerunt. Perge itaq̄, ceu pergis,
patrissare, Princeps laudatissime, olim post se-
ra Parentis Tui fata basis Imperij future solida
& columna immobilis. Solus enim Tuæ
Celsitudinis genius saluberrimum Legis Regiæ
effectum sperare jubet, beneq̄ ominari facit,
nec fore spondet, ut Senatum Collegij Electo-
ralis Gloriosissimum in consortium Imperii &
Potestatis recepisse, Cæs. Majest. unquam pœ-
niteat. Ergò nunc fato felicissimo, in centum
vive secula, & incremento Tuarum Virtutum
felix frueri: nec prius natale cœlum & cog-
nata sidera repete, quàm, Te fortunatissimo
Tritavo superstite, certissimi ex Trinepote E-
lectoratus successores extiterint!

Hoc vero, Princeps optime, quod Tibi,
ceu Pietatis officium subjectissimo veneratio-
nis cultu exsolvo, ut proxenetam & Tuæ
Clementiæ parariam, gratioso supercilio re-
spice: Sat mihi erit exinde, si cum cæteris pa-
riter gratiam & favorem Tuum in me de-
rivem, qui illud triviale itentidem mecum ru-
minor:

Prin-

*Carpz. 11. ad
L. Regiam, c.
sect. 11. n. 10.*

Q2
2/c
4887

Principibus placuisse viris non ultima laus est.
Mihi verò hîc, si fortè cavillum patiar, villici
dieterium apologiæ instar erit, qui Principi
suo, contra solam reverentiam poculum vi-
ni præbipens, non leviter placuisse fertur: Au-
licisq; exinde risu extorto errorem suum, ex
morum civiliorum ignorantia profectum,
sincero erga ipsum Amore quasi retundere &
excusatum facere auditus est, his verbis:

Ist es nicht höfflich / so ist es doch herzlich.

Omnia nunc edisseram compendio: Jo-
HANNES GEORGIUS Idus, Pius, Felix, Clemens,
Parens mox novellus, (Fortuna Puerperium
Lucina Juno!) longævus Saxonix, Laudumq;
Paternarum Heres, Auctor novarum: Illud o-
lim præstet, quod hâc ævi iuiuriâ negatum!

Data Dresde, ultimo Maji. Anni currentis 1647.

Illustri. Celsitudinis
Tuæ

Devotè submissimus

Gottfried Zinckelthaus/
J. U. C.

long

ne

est.
villici
incipi
m vi-
: Au-
n, ex
tum,
ere &
:

o: Jo-
mens,
erium
lumq;
lud o-
m!
647.

haus/

me

ULB Halle

3

004 806 328

Alex. ab Alex.
l. 4. c. 20.

Esth. c. 11. v. 11.

2. MACC. c. 15.

mum iug
ipso elega
ra flammis
cineres co
Cæsari ex
Romani:
stridiè C
Mensis, 1
poterant,
devicti su
niversi su
pro liber
istibus en
tulerunt.
quinç m
& Persæ
gnæ suæ
nis decre
rus, quo
mus Vi
ut Regia
xes inau

òd hoc
structu
ginosos
s, Julio
inarunt
lies, po
uscunq
ales esse
Cladibus
blatà u
ententiã,
suis ho
m trans
Triginta
Nicanore:
ntes, pu
quotan
Rex Cy
magnani
estimavit,
aret. Xer
quo Rex
dictus

